

Belgisch Instituut voor
postdiensten en telecommunicatie

**Mededeling van de Raad van het BIPT
van 20 mei 2025
over
de “do-not-originate”-lijst van Belgische
telefoonnummers ter bestrijding van CLI-spoofing
(openbare versie)**

INHOUDSOPGAVE

1.	Context.....	3
2.	Juridisch kader	4
3.	Principes van de "do-not-originate"-lijst	5
3.1.	Wat is een DNOL?.....	5
3.2.	Welke Belgische telefoonnummers kunnen al dan niet in een DNOL worden opgenomen?....	5
3.3.	Wie stelt de DNOL samen en onderhoudt deze?	5
3.4.	Operationele aspecten	6
3.5.	Verplichtingen die worden opgelegd aan operatoren.....	7
3.6.	Andere principes	7
4.	Openbare raadpleging.....	8
4.1.	Algemeen	8
4.2.	Bijdrages respondenten.....	8
4.3.	Reacties BIPT	13
5.	Mededeling	17
Bijlage 1. Aanvraagprocedure en aanvraagformulier		18
1.	Inleiding	19
2.	Voordat u zich aanmeldt op de DNO-lijst.....	20
3.	Nummers toevoegen aan en verwijderen van de DNO-lijst	21
4.	Formaat van de gegevens	22
5.	Procedure voor het indienen van een DNO-lijst.....	23
6.	Aanvraagformulier DNO-lijst.....	24

1. Context

1. Veel organisaties gebruiken telefoonnummers enkel om hun klanten in staat te stellen om contact met hen op te nemen, bijvoorbeeld voor bankzaken of hulplijnen van de overheid. Deze telefoonnummers worden niet gebruikt om op te bellen en worden "inbound-only"-telefoonnummers genoemd.
2. In de afgelopen jaren zijn sommige van deze telefoonnummers "gespoofd", wat betekent dat fraudeurs oproepen naar gebruikers hebben gedaan onder het voorwendsel dat ze van deze telefoonnummers afkomstig waren. Dikwijls is dit een eerste stap om oplichting te plegen.
3. Er zijn al meerdere stappen gezet om CLI-spoofing (Engelse veelgebruikte benaming: calling line identification) te reduceren. Zo bepaalt het KB¹ van 12 mei 2024 ter bestrijding van internationale spraakoproepen met gespoofde Belgische telefoonnummers (hierna het "KB spoofing-") dat internationale oproepen met een Belgisch nummer naar Belgische nummers moeten worden geblokkeerd. Voor bonafide toepassingen is er een uitzondering. Operatoren moeten de nodige maatregelen nemen voor geografische nummers (zoals 02-nummers) vanaf 1 september 2024 en voor mobiele nummers vanaf 1 december 2024 om aan deze nieuwe maatregel te voldoen. Dit KB beoogt de spoofing van telefoongesprekken die tot stand worden gebracht in het buitenland en ontvangen in België onmogelijk te maken.
4. Eveneens bestaat er de zogenaamde "blacklist", namelijk een "do-not-originate"-lijst voor oproepen vanuit het buitenland die is beperkt tot sommige telefoonnummers van banken. Hoewel deze lijst vrijwillig is - zowel aan de kant van de operatoren als de banken - wordt ze breed toegepast. De "blacklist" is verschillend van de "do-not-originate"-lijst zoals omschreven in deze mededeling.
5. Een bijkomende maatregel die zou kunnen worden genomen is het opstellen en implementeren van een "do-not-originate"-lijst (DNO-lijst, afgekort DNOL) voor telefonie.
6. In deze tekst worden de principes uitgelegd en de procedures die worden gehanteerd bij een dergelijke DNOL.

¹ https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=nl&caller=summary&pub_date=24-06-13&numac=2024005253

2. Juridisch kader

7. Artikel 121, § 6, van de wet betreffende de elektronische communicatie (WEC) van 13 juni 2005 bepaalt: *"Het Instituut bepaalt welke telefoonnummers nooit mogen worden getoond als identificatie van de oproepende lijn of afzender in geval van een sms-/mms-bericht."*
8. Deze raadpleging heeft als doel die bepaling in de WEC uit te voeren voor telefonie door o.a. de markt te peilen naar de mogelijke interesse. Ook komen er een aantal implementatieaspecten aan bod.
9. Met "identificatie van de oproepende lijn" (CLI) wordt het nummer bedoeld dat zichtbaar is voor de opgeroepen partij (soms het "presentatienummer") genoemd.
10. Ter herinnering: artikel 19, 5°, van het KB van 27 april 2007 betreffende het beheer van de nationale nummeringsruimte en de toekenning en intrekking van gebruiksrechten voor nummers ("KB Nummering") bepaalt m.b.t. de weergave van de CLI dat de toewijzing van de nummercapaciteit slechts geldig is in zoverre *"de houder van de nummercapaciteit [...] ervoor [zorgt] dat de weergave van het nummer voor de opgeroepene die meegestuurd wordt met de oproep hetzelfde is als het oproepnummer toegewezen aan de oproeplijn, tenzij de houder bewijst dat dit technisch niet haalbaar is"*. In het verslag aan de Koning wordt vermeld dat 0800-nummers, betaalnummers en nationale korte nummers niet worden weergegeven als nummer van de oproepende lijn, vermits er met deze nummers geen oproepen verricht mogen worden.
11. Dit betekent concreet dat in België nooit 070-, 078-, 0800-, 090X- en korte nummers mogen worden weergegeven als CLI.

3. Principes van de “do-not-originate”-lijst

3.1. Wat is een DNOL?

12. De DNO-lijst is een lijst van Belgische telefoonnummers die enkel en alleen worden gebruikt voor inkomende gesprekken door organisaties en een hoog risico lopen gespoofd te worden. Organisaties kunnen op vrijwillige basis hun telefoonnummers op de DNOL zetten en telecomoperatoren zullen (uitgaande) oproepen blokkeren die zich voordoen als telefoonnummers die op deze lijst staan, zodat er een einde komt aan oplichtingsgesprekken met deze telefoonnummers.

3.2. Welke Belgische telefoonnummers kunnen al dan niet in een DNOL worden opgenomen?

13. De volgende typen “inbound-only”-telefoonnummers zijn geschikt voor de DNOL en komen hiervoor mogelijk in aanmerking:
 - 13.1. telefoonnummers waarbij wegens de aard van de dienstverlening die met het nummer verbonden is, er een grote kans bestaat dat deze worden gebruikt in het kader van fraude;
 - 13.2. telefoonnummers die in het verleden het voorwerp zijn geweest van spoofing;
 - 13.3. telefoonnummers die veel inkomende oproepen ontvangen en/of op grote schaal worden geadverteerd.
14. Sommige telefoonnummers zijn niet geschikt voor de DNOL:
 - 14.1. telefoonnummers die in gebruik zijn voor het voeren van uitgaande gesprekken mogen niet worden opgenomen in de DNO-lijst omdat deze oproepen worden geblokkeerd. Organisaties moeten eerst aan hun telecomoperator vragen om na te gaan of er live uitgaand verkeer is voordat ze nummers voorstellen voor de DNO-lijst;
 - 14.2. telefoonnummers met een lage kans om te worden vervalst (bijv. interne bedrijfsnummers);
 - 14.3. niet-geografische telefoonnummers en korte nummers (de CLI-weergave is sowieso verboden);
 - 14.4. telefoonnummers van consumenten.

3.3. Wie stelt de DNOL samen en onderhoudt deze?

15. Het BIPT stelt de DNOL samen en zal ze beheren. Hieraan zijn geen kosten verbonden.

3.4. Operationele aspecten

16. De aanvraagprocedure en het aanvraagformulier zijn te vinden als bijlage. Organisaties die een aanvraag willen indienen om telefoonnummers toe te voegen aan de DNOL dienen het aanvraagformulier in te vullen en op te sturen naar suspicious@bipt.be. De procedure voldoet aan de volgende principes:
 - 16.1. Om opgenomen te worden in de DNOL worden voldoende garanties ingebouwd dat de aanvrager beschikt over de toewijzing en controle van het telefoonnummer dat men wenst op te nemen in de DNOL;
 - 16.2. Daartoe zal de aanvrager zich volledig moeten identificeren, met een contactpersoon, en moeten beschikken over een ondernemingsnummer;
 - 16.3. De aanvragers moeten bevestigen dat zij contact hebben opgenomen met hun telecomoperator om na te gaan of hun organisatie geen gevolgen zal ondervinden als het nummer wordt geblokkeerd voor uitgaande oproepen;
 - 16.4. Er wordt in de mogelijkheid voorzien om telefoonnummers toe te voegen en te verwijderen in de DNOL;
 - 16.5. Enkel volledig ingevulde aanvragen - waarvan het formulier in bijlage 1 te vinden is - worden in aanmerking genomen en dienen te worden opgestuurd naar suspicious@bipt.be; vervolgens zal na validatie door het BIPT aan de operatoren gevraagd worden om de DNOL te implementeren op regelmatige tijdstippen;
 - 16.6. Indien de aanvraag tot toevoeging of verwijdering van de aanvrager wordt aanvaard zal deze hierover geen correspondentie van het BIPT ontvangen; enkel als de aanvraag niet wordt aanvaard of onvolledig is zal het BIPT met de aanvrager corresponderen;
 - 16.7. Er is niet in een mechanisme voorzien om de aanvrager te informeren wanneer een bepaalde operator het telefoonnummer heeft geïmplementeerd als "*do-not-originate*"-telefoonnummer.
 - 16.8. Telefoonnummers die niet meer in dienst zijn zullen op initiatief van het BIPT van de DNOL worden verwijderd.
17. Op basis van de verzamelde informatie zal het BIPT de DNOL opstellen in Excel-formaat met de volgende gegevens: datum lijst, telefoonnummer (1e kolom) in internationaal formaat, actie (toevoegen of verwijderen) (2e kolom) en bijbehorende datum (3e kolom). Telkens zal een volledig nieuwe lijst worden gegenereerd.
18. De eerste datum waarop de DNOL moet worden geïmplementeerd door de operatoren is XXXX. Dit betekent dat de eerste aanvraaglijst uiterlijk XXXX moet worden ingediend.

3.5. Verplichtingen die worden opgelegd aan operatoren

19. Zowel de vaste als mobiele operatoren die meer dan 10.000 telefoonnummers in dienst hebben en oproepen afleveren bij hun gebruikers zijn verplicht om de DNOL te implementeren. Voor de operatoren die hieraan niet voldoen is dit een optie. De blokkering moet gebeuren door de terminerende operator.
20. De in vorig punt gehanteerde grens wordt ingevoerd om geen onnodige disproportionele regels en kosten op te leggen voor kleine operatoren en de administratieve lasten voor het BIPT te beperken zonder dat ze een impact hebben op het doel van de "do-not-originate" lijst. De grens van 10.000 telefoonnummers correspondeert met 0,05% van het totaal aantal telefoonnummers die in België momenteel in dienst zijn.
21. Hiertoe stellen ze een contactpersoon met e-mailadres aan het BIPT ter beschikking. Het BIPT zal de DNOL ter beschikking stellen via het systeem "BIPT nextcloud".

3.6. Andere principes

22. Gelet op het gevoelige karakter van de DNOL zal het BIPT deze informatie als vertrouwelijk behandelen en deze lijst niet openbaar maken.
23. Enkel het personeel van de operatoren dat strikt nodig is om de DNO-lijst te implementeren krijgt toegang tot deze lijst en dient deze lijst vertrouwelijk te behandelen.
24. De lijst wordt beveiligd met een wachtwoord.
25. De DNOL betreft geen verwerking van persoonsgegevens maar enkel van publieke bedrijfsnummers.

4. Openbare raadpleging

4.1. Algemeen

26. Een openbare raadpleging² werd georganiseerd van 15 januari 2025 tot 7 maart 2025 met als doel na te gaan of er voor een dergelijke DNOL interesse bestaat, en of dit kan bijdragen tot het reduceren van CLI-spoofing.
27. Het BIPT heeft een schriftelijke reactie op de raadpleging ontvangen van Agoria TI, BCPA Belgium (Business Communication Providers Alliance Belgium), BNP Paribas Fortis, Dstny, KBC, Sewan Belgium SA, Twilio Inc en Wise.
28. [Vertrouwelijk].

4.2. Bijdrages respondenten

Vraag 1. In welke mate denkt u dat een dergelijke DNOL nuttig is in de bestrijding van CLI-spoofing?

29. Volgens Agoria TI zijn met de inwerkingtreding van het KB Spoofing (zie punt 3) de meeste CLI-spoofingproblemen verdwenen en zijn er momenteel geen scenario's geïdentificeerd waarvoor er in België nog gespoofde oproepen voorkomen. Deze respondent vraagt een bredere studie op basis van concrete klachten vooraleer bijkomende maatregelen worden genomen. De voorgestelde procedures zijn omslachtig en er moet eerst een kosten-batenanalyse worden gemaakt. Ook zal de DNOL geen CLI-spoofing kunnen blokkeren tussen klanten van dezelfde operator.
30. Nog volgens Agoria TI vormt het gebruik van de bestaande 078-nummerreeks een goed alternatief omdat uitgaande oproepen (zie punt 11) met dit type telefoonnummers reeds verboden zijn. Of er kan een speciale nummerreeks hiervoor worden overwogen.
31. [Vertrouwelijk].
32. BCPA Belgium beoordeelt de invoering van een DNOL met enige aarzeling: het is de vraag of de inspanningen van de operatoren opwegen tegen de maatschappelijke opbrengst. Verder benadrukt deze respondent dat de invoering niet alleen moet worden beoordeeld op basis van het nut, maar vooral van de noodzaak. Deze beoordeling dient te gebeuren in het licht van de bestaande maatregelen (KB Spoofing) en alternatieven zoals het gebruik van 078-telefoonnummers.
33. BNP Paribas Fortis vermeldt dat elke actie die kan worden ondernomen om fraude te voorkomen, aangemoedigd dient te worden.

² <https://bipt.be/operatoren/publicatie/raadpleging-inzake-de-invoering-van-een-do-not-originate-lijst-van-telefoonnummers-ter-bestrijding-van-cli-spoofing>

34. Dstny antwoordt dat door de implementatie van een DNOL CLI-spoofing aanzienlijk kan verminderen en klanten kan beschermen tegen oplichting.
35. KBC ziet niet veel voordelen in een DNOL en vreest voor ongewenste neveneffecten.
36. Sewan is van mening dat de middelen die ingezet moeten worden door de operatoren om een systematische screening te doen disproportioneel zijn ten opzichte van het totale aantal te beschermen telefoonnummers.
37. Twilio gaat akkoord met het nut van een dergelijke DNOL in de strijd tegen frauduleuze CLI-spoofing. Er wordt verwezen naar een gelijkaardige aanpak in Ierland (ComReg) en in het Verenigd Koninkrijk (OFCOM). Twilio apprecieert eveneens de aanpak waarbij organisaties eerst hun telecommunicatieoperator moeten raadplegen met de vraag of er geen impact zal zijn als een telefoonnummer opgenomen zal worden op de DNOL. Daarenboven zou het BIPT bijkomende duidelijkheid kunnen verschaffen over hoe telefoonnummers die per ongeluk worden opgenomen op de DNOL kunnen worden verwijderd.
38. Wise vindt het gebruik van een dergelijke lijst nuttig.

Vraag 2. Hoeveel telefoonnummers komen in aanmerking om opgenomen te worden op de DNOL? Zal hiervan gebruik worden gemaakt?

39. De meeste respondenten geven aan dat het moeilijk is om hiervan een concrete inschatting te maken, maar dat een dergelijke lijst moet beperkt blijven. Het risico dat "legitiem" verkeer wordt geblokkeerd dient te worden geminimaliseerd.
40. Volgens Dstny is de DNOL geen algemene oplossing maar een gerichte aanpak om frauduleuze oproepen te vermijden.
41. Twilio geeft aan dat het aantal nummers op de DNOL in Ierland en het Verenigd Koninkrijk sterk varieert maar dat dit in hoge mate afhangt van de gemaakte publiciteit zodat bedrijven die het meest slachtoffer zijn van CLI-spoofing, zoals banken en pakjesleveranciers, hiervan op de hoogte worden gesteld.
42. BNP Fortis Paribas en Wise vermelden het exacte aantal nummers voor hun organisatie die op een dergelijke lijst zouden kunnen worden opgenomen. Dit aantal nummers is zeer beperkt.

Vraag 3. Welke operatoren moeten de DNOL implementeren? De operatoren die de oproepen termineren, origineren of anderen?

43. Volgens Agoria en BCPA Belgium moet de DNOL opgelegd worden aan zowel de terminerende als originerende operatoren. Volgens Agoria mag er ook geen uitzondering worden toegestaan aan kleine operatoren (indien wel een uitzondering wordt toegestaan dan moeten deze kleine operatoren hun klanten verwittigen).

44. Indien toch gekozen wordt voor een DNOL dan wordt volgens Agoria het best ervoor gekozen zich te baseren op de bestaande oplossing van de blacklist. Deze zou dan niet enkel voor internationaal verkeer maar ook voor nationaal interconnectieverkeer worden toegepast.
45. [Vertrouwelijk].
46. Volgens Dstny is de implementatie het gemakkelijkst bij de terminerende operator, maar aangezien de verplichting niet zou worden opgelegd aan de kleinere operatoren zouden het best ook de originerende en transitoperatoren hierin een rol spelen in de implementatie.
47. Als we ervan uitgaan dat Belgische oproepnummers vanuit het buitenland geblokkeerd zijn volgens de bepalingen van het "KB Spoofing", lijkt het Sewan logischer dat de operatoren van wie de oproep uitgaat verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de DNOL. Als oproepen vanuit het buitenland moeten worden opgenomen, is een specifieke procedure vereist.
48. Volgens Twilio is het gemakkelijker dat de operator die de oproepen origineert verantwoordelijk is om de oproepen te checken op basis van de DNOL. In Ierland wordt de vereiste opgelegd aan alle partijen omdat de DNOL enkel wordt opgelegd aan operatoren met meer dan 10.000 telefoonnummers.
49. Wise is van mening dat de DNOL moet opgelegd worden aan zowel de originerende als terminerende operatoren om ervoor te zorgen dat als bijvoorbeeld de originerende operator wordt misleid de terminerende operator als vangnet fungeert.

Vraag 4. Zou het zinvol zijn om het mogelijk te maken om eveneens mobiele nummers op te nemen op de DNOL?

50. Zowel Agoria, BCPA Belgium als Dstny argumenteren dat er momenteel geen concrete aanleiding is om te besluiten dat een DNOL zinvol is voor mobiele nummers. Op basis van ervaring kan dit beeld wijzigen.
51. Sewan en Wise vermelden dat dit mogelijk zinvol is.
52. [Vertrouwelijk].
53. Twilio verwijst naar de situatie in Ierland en het Verenigd Koninkrijk, waar de DNOL over het algemeen geen mobiele nummers bevat.

Vraag 5. Hebt u opmerkingen over de voorgestelde procedure? Wat met formaat van de DNOL?

54. Volgens Agoria en BCPA Belgium is het onnodig (zie 14.1 en 16.3) dat een contact wordt opgelegd tussen het bedrijf dat een nummer wenst op te nemen op de DNOL en de operator. Het betreffende bedrijf moet zelf de verantwoordelijkheid dragen. Nog volgens punt 16.5 dient de DNOL op regelmatige tijdstippen te worden geïmplementeerd en om de operationele meerkosten beperkt te houden wordt voorgesteld om maximaal 2 keer per

jaar een dergelijke update toe te laten. Met betrekking tot het formaat hebben beide respondenten de voorkeur voor "single entries" (m.a.w. vermelden van alle telefoonnummers, dus niet de reeks) met 1 Excel-formaat bestaande uit 5 kolommen (nummer, bedrijf, actie (add/cease), datum toevoeging op lijst en datum verwijderen van lijst). Vraag is of de naam van het bedrijf relevant is.

55. [Vertrouwelijk].
56. Dstny vraagt zich af of telkens de volledige lijst zal worden doorgestuurd of enkel de aanpassing? Is er voorzien in een scenario waarbij een eindgebruiker een nummer heeft laten toevoegen, maar nadien buiten dienst heeft gesteld en dit om problemen te vermijden als (na een cool-downperiode) het nummer opnieuw wordt toegewezen aan een nieuwe klant? Verder maakt deze respondent zich zorgen over de veiligheid van het gebruik van een met een wachtwoord beveiligd Excel-bestand dat via e-mail wordt verstuurd. Inzake het formaat verkiest Dstny een CSV-formaat waarbij de telefoonnummers worden opgenomen met inbegrip van de landencode.
57. Sewan is van mening dat het Instituut uitdrukkelijk moet worden aangewezen als het enige contactpunt voor eventuele vragen van organisaties. De rol van de operatoren is beperkt tot voorafgaande verificatie van de status van de door de organisaties vermelde nummers en tot het invoeren van de gegevens. Er moet ook speciale aandacht worden besteed aan de frequentie en de vorm van updates. Wat Sewan betreft is het belangrijk dat updates worden uitgevoerd op basis van een volledige lijst voor elke nieuwe versie.
58. Twilio suggereert om uitdrukkelijk te vermelden dat enkel nummers uit het Belgische nummerplan op de DNOL kunnen worden toegevoegd. Twilio vermeldt dat de voorgestelde criteria gelijkaardig zijn aan die in het Verenigd Koninkrijk en suggereert dat de DNO-principes zoveel mogelijk worden geharmoniseerd in Europa.
59. Wise vermeldt dat de voorgestelde procedure duidelijk is en gestructureerd.

Vraag 6. Zijn er beperkingen op vlak van het aantal nummers die kunnen worden opgenomen in een dergelijke lijst?

60. Volgens Agoria moet het aantal beperkt blijven tot wat nu op de "blacklist" is opgenomen.
61. [Vertrouwelijk].
62. Volgens BCPA Belgium moet het aantal nummers worden beperkt tot 100.000.
63. Volgens Dstny zijn er geen problemen zolang de nummers die opgenomen worden op de DNOL, de uitzondering blijven.
64. Sewan vermeldt dat er op het eerste gezicht geen limiet is aan het aantal nummers dat kan worden opgenomen, maar het moet significant zijn om de moeite te lonen.
65. Twilio vermeldt dat er momenteel limieten zijn aan het aantal nummers dat in het Verenigd Koninkrijk op de DNOL kan worden opgenomen.

66. Wise pleit voor flexibiliteit inzake het aantal nummers dat kan worden opgenomen in de DNOL.

Vraag 7. Zijn hieraan bijzondere kosten verbonden om de DNOL te implementeren?

67. Alle operatoren vermelden dat hieraan kosten verbonden zijn. De precieze kosten hangen af van de procedure en systemen van de individuele operatoren. Er zijn de éénmalige opzetkosten, de terugkerende kosten voor het aanpassen van de lijsten, de validatie die moet gebeuren bij elke oproep en eventuele klachtenbehandeling.
68. Twilio pleit voor een harmonisatie op Europees vlak zodat kosten worden geminimaliseerd voor pan-Europese operatoren.
69. Voor de organisaties die hun telefoonnummers op de DNOL plaatsen zijn er geen specifieke kosten.

Vraag 8. Welke voor- en nadelen ziet u van een dergelijke lijst?

70. [Vertrouwelijk].
71. BCPA vermoedt dat de DNOL maar een klein gedeelte van het spoofingprobleem kan oplossen en dat de meerkosten dit niet kunnen verantwoorden.
72. Dstny ziet volgende voordelen: voorkomt spoofing, vergroot het vertrouwen van de consument in nummerweergave en versterkt de authenticatie van oproepen en nadelen: beperkt bereik van bescherming, vereist voortdurend beheer en update, potentieel voor valse positieven en onbedoelde blokkering, kosten en geen op zichzelf staande oplossing.
73. Sewan ziet als voordelen: reductie frauduleuze oproepen, verhogen vertrouwen gebruikers, vereenvoudiging detectie anomalieën, complementair aan bestaande filtratiemechanismen (zoals STIR/SHAKEN) en als nadelen: complexiteit implementatie, risico op fouten, kosten voor operatoren, beperkte impact op fraude, impact op slecht geconfigureerde nummers, afhankelijkheid van het respecteren van de regels en de inspanningen nodig om de lijst te onderhouden. De DNOL is geen complete oplossing maar moet zich integreren in een globale strategie die technische middelen zoals STIR/SHAKEN combineert met een duidelijke regulering en internationale samenwerking.
74. Twilio geeft aan dat als een dergelijke lijst goed wordt beheerd het een bruikbare tool is om fraude te bestrijden. Twilio zoekt verdere duidelijkheid inzake de frequentie van updates en via welke kanalen deze zal gebeuren. Zowel in Ierland als het Verenigd Koninkrijk wordt de DNOL-lijst elke maand via e-mail verspreid. In het Verenigd Koninkrijk moeten de operatoren de lijst implementeren binnen de 2 dagen.

Andere elementen

75. Agoria verwijst naar artikel 121, § 6, van de wet betreffende de elektronische communicatie van 13 juni 2005: "Het Instituut bepaalt welke telefoonnummers nooit mogen worden getoond als identificatie van de oproepende lijn of afzender in geval van een sms-/mms-

bericht". Dit artikel heeft als doel te bepalen welke nummerreeksen al dan niet als CLI mogen worden getoond (bijvoorbeeld 078/090X). Derhalve is de wettelijke basis van het ontwerpbesluit onduidelijk omdat de operatoren worden verplicht de oproepen te blokkeren.

76. Agoria en BCPA vragen verder voldoende implementatietijd. Agoria verwijst naar 6 maanden.
77. BCPA pleit verder voor een internationaal geharmoniseerde oplossing.
78. BCPA meent dat de juridische basis voor de maatregel niet duidelijk is. Het valt te betwijfelen of het blokkeren van bepaalde nummers kan worden verplicht gesteld op grond van artikel 121, § 6, van de WEC. Ten eerste blijkt uit de memorie van toelichting dat de wijziging in artikel 121 van de WEC (oud) tot doel had bijlage VI, deel A, punt a), bij de EECC volledig om te zetten. Deze bijlage bij de EECC bevat echter geen bepaling op grond waarvan de toezichthouder kan bepalen welke telefoonnummers nooit mogen worden getoond als identificatie van de oproepende lijn, laat staan welke nummers moeten worden geblokkeerd, zoals voorgesteld in dit besluit. Weliswaar mogen de lidstaten bij de implementatie van de EECC verder gaan dan de lijst van extra faciliteiten in de delen A en B van bijlage VI om te zorgen voor een hoger niveau van consumentenbescherming (vgl. artikel 115 EECC), maar met consumentenbescherming lijkt te worden bedoeld op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, en niet op bescherming van consumenten tegen fraude. Ten tweede blijkt uit de memorie van toelichting dat gedacht is aan nummers die gelinkt worden aan fraude, en niet aan nummers die "inbound only" zijn. Wij citeren de toelichting (onderstreping toegevoegd): "Wat betreft de nummers die nooit mogen getoond worden als identificatie van de oproepende lijn zoals vermeld in artikel 121, § 6, gaat het de facto om een lijst van bijna 100 000 nummers die gelinkt worden aan fraude en die door banken en andere betrokkenen aan het BIPT worden bezorgd. Het BIPT consolideert die nummers, maakt er één formaat van en geeft ze dan door aan de operatoren zodat deze de nodige maatregelen kunnen nemen tegen spoofing en dergelijke fraude. Het BIPT maakt elke 3 weken een update van de lijst. In die zin is de lijst ook evolutief. Het BIPT is bijgevolg de meest geëigende instantie om deze bepaling uit te voeren (...)" (wetsontwerp houdende omzetting van het Europees wetboek voor elektronische communicatie en wijziging van diverse bepalingen inzake elektronische communicatie). Indien en voor zover de onderhavige maatregel wordt doorgezet verdient het aanbeveling om de wettelijke basis zorgvuldig vorm te geven.

4.3. Reacties BIPT

Vraag 1. In welke mate denkt u dat een dergelijke DNOL nuttig is in de bestrijding van CLI-spoofing?

79. Het BIPT merkt op dat de respondenten verdeeld antwoorden op deze hoofdvraag. Zowel aan de aanbodszijde ("de operatoren") als de vraagzijde ("de bedrijven met gespoofde nummers") zijn de meningen sterk verdeeld. De weinige reacties aan de vraagzijde kunnen een indicatie zijn dat het probleem van spoofing met de reeds genomen maatregelen min of meer onder controle is en dat (voorlopig) geen bijkomende maatregelen nodig zijn.

80. Daarentegen zijn het vooral respondenten met internationale ervaring zoals Twilio en Wise die wel het nut inzien van een dergelijke DNOL. Ze baseren zich op buitenlandse markten, maar soms is dit moeilijk te vergelijken met de Belgische markt.
81. Het BIPT wenst te herhalen dat de DNOL een volledig complementaire maatregel is met wat de "blacklist" en het "KB Spoofing" beogen. Deze bestaande instrumenten beletten immers enkel spoofing met Belgische nummers van verkeer dat vertrekt vanuit het buitenland. De voorgestelde DNOL kan enkel nationaal verkeer voor telefoonnummers met enkel inkomend verkeer tegen spoofing beschermen. De telefoonnummers opgenomen op de "blacklist" kunnen in tegenstelling met de DNOL wel uitgaand verkeer genereren.
82. Gelet op de huidige situatie in de markt is het niet duidelijk of de inspanningen en bijbehorende kosten van de invoering van DNOL te verantwoorden zijn ten opzichte van het maatschappelijke nut om fraude te bestrijden.
83. Het BIPT gaat ermee akkoord dat het gebruik van bijvoorbeeld 078-nummers voor "inbound only"-oplossingen spoofing onmogelijk maakt, maar voor vele ondernemingen zou dit een verandering van telefoonnummer inhouden, wat dikwijls moeilijk haalbaar is.

Vraag 2. Hoeveel telefoonnummers komen in aanmerking om opgenomen te worden op de DNOL? Zal hiervan gebruik worden gemaakt?

84. Het BIPT gaat ermee akkoord dat de DNOL geen algemene oplossing is tegen spoofing, maar een gerichte oplossing en dat het bijzonder moeilijk is om te voorspellen hoeveel telefoonnummers hiervoor in aanmerking komen.
85. Gelet op de beperkte informatie gekregen van respondenten die inzage hebben verschaft over het aantal telefoonnummers die in aanmerking komen, zou dit gaan over een zeer beperkt aantal.
86. Het BIPT herinnert aan de in punt 12 gehanteerde definitie en de in punt 13 en 14 gehanteerde criteria, en is van mening dat hieraan slechts zeer weinig telefoonnummers voldoen.
87. Het nut van een DNOL mag niet enkel worden gemeten op basis van het aantal opgenomen telefoonnummers op de lijst, maar eveneens het maatschappelijk belang en de kwetsbaarheid van de opgenomen telefoonnummers waarvoor spoofing onmogelijk wordt gemaakt.

Vraag 3. Welke operatoren moeten de DNOL implementeren? De operatoren die de oproepen termineren, origineren of anderen?

88. Het BIPT is van mening dat de verplichting om telefoonnummers te blokkeren opgelegd moet worden aan de partijen die het verkeer termineren. Dit zijn zowel de mobiele als de vaste operatoren die een directe relatie hebben met hun eindklanten. Dit is de meest doelmatige oplossing die handhaving in de praktijk vergemakkelijkt.
89. Er kan overwogen worden om de transitoperatoren ook toegang te geven tot de DNO-lijst om ervoor te zorgen dat er geen oproepen worden geautoriseerd met een Belgische CLI

op de DNO-lijst in het buitenland, maar dit type van oproepen wordt in principe reeds onmogelijk gemaakt door een goede toepassing van het "KB Spoofing".

90. Zodra de operatoren met een groot marktaandeel de DNOL implementeren zal dit type van fraude verdwijnen omdat het voor fraudeurs de moeite niet meer zal lonen. Om de regelgevende kosten, die disproportioneel zijn voor kleine operatoren, te beperken omdat het vooral vaste kosten zijn, blijft het BIPT van mening dat de DNOL enkel moet worden opgelegd aan operatoren die meer dan 10.000 nummers in dienst hebben (zie punt 19 en 20).
91. De DNOL gelijkstellen met de "blacklist" is foutief. Telefoonnummers die op de blacklist staan, maken immers eveneens uitgaande nationale oproepen. Het gaat wel degelijk over twee gescheiden lijsten.

Vraag 4. Zou het zinvol zijn om het mogelijk te maken om eveneens mobiele nummers op te nemen op de DNOL?

92. Het BIPT komt tot de vaststelling dat het enerzijds niet aangewezen is om a priori mobiele nummers uit te sluiten en anderzijds weinig waarschijnlijk is dat hiervoor een grote vraag zou bestaan, gelet op de gehanteerde criteria in punt 13 en 14. Daarom zal in deze mogelijkheid voorzien worden (zie wijzigingen punt 13 en 14), als in de toekomst zou beslist worden om de DNOL in te voeren.

Vraag 5. Hebt u opmerkingen over de voorgestelde procedure? Wat met formaat van de DNOL?

93. Het BIPT blijft erbij dat een voorafgaande validatie (zoals beschreven in punt 16.3, en in bijlage 1 in punt 9 en in de verklaring) nodig is om fouten te voorkomen.
94. Zoals gevraagd zal per telefoonnummer worden gewerkt en niet per reeks. De Excel-file zal 3 kolommen bevatten in internationaal formaat.
95. Ingeval een telefoonnummer volledig uit dienst wordt genomen (zie opmerkingen in punt 37 en 56) zal dit door het BIPT op eigen initiatief worden vermeld bij een update. Hiervoor wordt punt 16.8 toegevoegd.
96. De updates van de DNOL zullen worden gemaakt in functie van de noodzaak. Na verloop van tijd wordt vermoed dat deze updatefrequentie zeer laag zal zijn.
97. Het BIPT gaat ermee akkoord dat qua veiligheid een verspreiding via e-mail met wachtwoord niet optimaal is. Daarom zal worden gewerkt met de BIPT Cloud-oplossing.

Vraag 6. Zijn er beperkingen op vlak van het aantal nummers die kunnen worden opgenomen in een dergelijke lijst?

98. Het BIPT begrijpt dat er geen technische beperkingen zijn met betrekking tot het aantal telefoonnummers die kunnen worden opgenomen in de DNOL.

Vraag 7. Zijn hieraan bijzondere kosten verbonden om de DNOL implementeren?

99. Het BIPT gaat ermee akkoord dat aan de invoering en uitbating van een DNOL kosten zijn verbonden. Maar deze kosten zijn zeer beperkt, zeker als ze afgewogen worden tegen de maatschappelijke kosten die gespoofde oproepen veroorzaken. Deze maatschappelijke kosten zijn breed en omvatten niet enkel de directe en indirecte schade voor de gedupeerde burgers en bedrijven maar ook de kosten voor o.a. politie en justitie.
100. Het BIPT stelt vast dat de marktvraag om telefoonnummers op te nemen op de DNOL momenteel eerder laag is. In een dergelijke context zou de invoering ervan weinig effectief zijn en daarom wordt een afwachtende houding aangenomen.

Vraag 8. Welke voor- en nadelen ziet u van een dergelijke lijst?

101. Het BIPT stemt in met de opsomming van de voor- en nadelen en wenst te benadrukken dat een dergelijke dienst eveneens op louter commerciële basis kan worden aangeboden.

Andere elementen

102. Artikel 121, § 6, van de wet betreffende de elektronische communicatie (WEC) van 13 juni 2005 bevat het principe dat het Instituut een lijst mag opstellen van telefoonnummers die nooit mogen worden getoond als identificatie van de oproepende lijn. Het blokkeren van telefoonoproepen is een maatregel om deze bepaling in de praktijk te implementeren. De opmerking van Agoria en BCPA over de dubbelzinnigheid van de rechtsgrondslag is te overwegen, aangezien de voorgestelde DNOL-lijst zowel een aspect bevat met betrekking tot de weergave van de identificatie van de inkomende lijn (voortvloeiend uit artikel 121, § 6) als een aspect met betrekking tot de blokkering van de routing van deze oproepen waarvan wordt vermoed dat ze frauduleus zijn (voortvloeiend uit artikel 121/8, § 2). Dit aspect zal verder worden onderzocht.
103. BCPA plaatst ook vraagtekens bij de rechtsgrondslag van artikel 121, § 6, in het licht van artikel 115 (Aanbieding van aanvullende faciliteiten) en bijlage VI, delen A en B, van het Europees wetboek voor elektronische communicatie (EECC), waarnaar de voorbereidende werken verwijzen. Volgens BCPA kunnen de lidstaten met name de lijst van aanvullende diensten in bijlage VI, delen A en B, aanvullen om een hoger niveau van consumentenbescherming te waarborgen, opgevat in de zin van bescherming van de persoonlijke levenssfeer, maar niet in de zin van bescherming tegen fraude. Het BIPT ziet geen reden waarom dit hogere niveau van consumentenbescherming niet ook de bescherming van consumenten tegen fraude zou omvatten.
104. Inzake de implementatietermijn lijkt 3 maanden na publicatie een redelijke termijn te zijn gelet op de beperkte operationele impact.

5. Mededeling

105. Na zorgvuldige overweging van de verschillende standpunten, inzonderheid de beperkte interesse, zal het Instituut de DNOL voorlopig niet invoeren.
106. Deze vaststelling kan herzien worden als zou blijken dat de context inzake gespoofte oproepen wijzigt.

Bernardo Herman
Lid van de Raad

Peggy Valcke
Lid van de Raad

Stefaan Vyverman
Lid van de Raad

Michel Van Bellinghen
Voorzitter van de Raad

Bijlage 1. Aanvraagprocedure en aanvraagformulier

1. Inleiding

1. Veel organisaties gebruiken Belgische telefoonnummers voor alleen inkomende gesprekken om een breed scala aan diensten aan consumenten te bieden, zoals hulplijnen voor banken, meldingslijnen, callcenters. Dergelijke nummers worden door de organisatie niet gebruikt voor het maken van uitgaande gesprekken.
2. Fraudeurs doen soms oproepen die eruit zien alsof ze van deze nummers komen om consumenten te misleiden om de oproepen te beantwoorden. Dit staat bekend als "spoofing". Als gevolg van spoofing kunnen consumenten onbedoeld persoonlijke of financiële informatie prijsgeven.
3. Om het probleem aan te pakken, stelt het BIPT nu een lijst samen met telefoonnummers die nooit uitgaande gesprekken voeren. Dit wordt de "do-not-originate"- of "DNO"-lijst genoemd.
4. Organisaties kunnen een aanvraag indienen om hun relevante telefoonnummers in de DNO-lijst (afgekort DNOL) te laten opnemen. Nummers die in de DNO-lijst kunnen worden opgenomen, zijn nummers die enkel worden gebruikt voor inkomende oproepen, die een hoog risico lopen van vervalsing en waarbij de kans op schade voor de consument groot is. Voorbeelden van nummers die kunnen worden opgenomen, zijn nummers die worden gebruikt door overheidsdiensten of -agentschappen, banken en financiële instellingen.
5. Een telefoonnummer dat uw organisatie gebruikt om uitgaande gesprekken te voeren, mag niet worden toegevoegd aan de DNO-lijst.
6. Houd er rekening mee dat het toevoegen van een nummer aan de DNO-lijst geen invloed heeft op uw klanten die het nummer bellen.
7. Het BIPT aanvaardt alleen aanvragen om nummers aan de DNO-lijst toe te voegen of ervan te verwijderen, die afkomstig zijn van de organisatie die aan die nummer(s) is toegekend. Verzoeken van vertegenwoordigende organen of partijen die namens de organisatie optreden, worden niet ingewilligd.

2. Voordat u zich aanmeldt op de DNO-lijst

8. Alvorens een verzoek in te dienen om een nummer aan de DNO-lijst toe te voegen, moeten organisaties rekening houden met de volgende principes:
 - 8.1. De volgende types van "inbound-only"-telefoonnummers zijn geschikt voor de DNOL en komen hiervoor mogelijk in aanmerking:
 - i. telefoonnummers waarbij wegens de aard van de dienstverlening die met het nummer verbonden is, er een grote kans bestaat dat deze worden gebruikt in het kader van fraude;
 - ii. telefoonnummers die in het verleden het voorwerp zijn geweest van spoofing;
 - iii. telefoonnummers die veel inkomende oproepen ontvangen en of op grote schaal worden geadverteerd.
 - 8.2. Sommige telefoonnummers zijn niet geschikt voor de DNOL:
 - i. telefoonnummers die in gebruik zijn voor het voeren van uitgaande gesprekken mogen niet worden opgenomen in de DNO-lijst omdat deze oproepen worden geblokkeerd. Organisaties moeten eerst aan hun telecomoperator vragen om na te gaan of er live uitgaand verkeer is voordat ze nummers voorstellen voor de DNO-lijst;
 - ii. telefoonnummers met een lage kans om te worden vervalst (bijv. interne bedrijfsnummers);
 - iii. niet-geografische telefoonnummers en korte nummers (de CLI-weergave is sowieso verboden);
 - iv. telefoonnummers van consumenten.
9. Aanvragers moeten de redenen voor het aanvragen van nummers om aan de DNO-lijst toe te voegen toelichten en bevestigen dat zij contact hebben opgenomen met hun telecomoperator om na te gaan of hun organisatie geen gevolgen zal ondervinden als het nummer wordt geblokkeerd voor uitgaande oproepen.
10. Het BIPT zal aanvragen voor de DNO-lijst in overweging nemen en beslissen of een nummer wordt opgenomen op basis van de grondgedachte en/of de aard van het verzoek.

3. Nummers toevoegen aan en verwijderen van de DNO-lijst

11. Bekijk het hoofdstuk 'Voordat u zich aanmeldt bij de DNO-lijst' en overweeg of het nummer geschikt is om in te dienen bij het BIPT voor toevoeging aan de DNO-lijst.
12. Vul het aanvraagformulier van de DNO-lijst (zie verder) van dit document in, dat organisaties verplicht om relevante informatie te verzamelen om het BIPT in staat te stellen te beoordelen of het nummer aan de lijst moet worden toegevoegd. Voeg bij uw DNOL-aanvraag een motivering toe om de redenen en/of de aard van het verzoek om een nummer aan de DNO-lijst toe te voegen, toe te lichten.
13. Wijs een "verantwoordelijke persoon" aan en geef e-mail- en telefonische contactgegevens op voor deze persoon binnen uw organisatie. Deze persoon is het belangrijkste aanspreekpunt voor het BIPT met betrekking tot de DNOL-aanvraag en dient bekend te zijn met het DNO-proces en het te begrijpen. De verantwoordelijke persoon:
 - i. moet bevoegd zijn om namens uw organisatie aanvragen in te dienen bij de DNO-lijst;
 - ii. moet ervoor zorgen dat alle relevante afdelingen van uw organisatie hebben ingestemd met het nummer of de nummers die aan de DNO-lijst worden toegevoegd, in overeenstemming met het goedkeuringsproces van uw organisatie;
 - iii. moet een verklaring afleggen bij het indienen van het (de) nummer(s) op de DNO-lijst.
14. Wanneer nummers die eerder aan het BIPT zijn verstrekt voor opname in de DNO-lijst moeten worden gedeblokkeerd en weer in gebruik moeten worden genomen, moeten organisaties het aanvraagformulier voor de DNO-lijst invullen (zie verder).

4. Formaat van de gegevens

15. Wat betreft de vorm van de gegevens die moeten worden ingediend bij een aanvraag om nummers toe te voegen aan of te verwijderen van de DNO-lijst:
 - 15.1. elk telefoonnummer moet afzonderlijk worden vermeld in internationaal formaat (bijvoorbeeld 3282564711);
 - 15.2. plaats geen spaties tussen de nummers in een telefoonnummer;
 - 15.3. als u meer dan één nummer vermeldt, vermeld dan de lijst met nummers in volgorde van prioriteit.
16. Hieronder vindt u de uitleg van de velden:
 - 16.1. CLI - de Calling Line Identity (CLI), of telefoonnummer, die moet worden toegevoegd aan of verwijderd uit de DNO-lijst. Als er meer dan één telefoonnummer is, moeten de CLI's achtereenvolgens worden ingevoerd, van de hoogste (bovenaan de kolom) tot de laagste prioriteit (onderaan de kolom).
 - 16.2. Toelichting – rechtvaardiging om CLI toe te voegen aan of te verwijderen uit de DNO-lijst.
 - 16.3. Datum van de DNOL-aanvraag - de datum van het verzoek om een of meer nummers toe te voegen aan de DNO-lijst.
 - 16.4. Datum van het verzoek tot verwijdering van de DNOL's: de datum van het verzoek tot verwijdering van een of meer nummers van de DNO-lijst.
 - 16.5. Aanvrager - de naam van de aanvrager (organisatie) en de houder van het nummer.
17. Controleer op dubbele vermeldingen en verwijder deze indien nodig.

5. Procedure voor het indienen van een DNO-lijst

20. Aanvragen dienen te worden verstuurd ter attentie van suspicious@bipt.be.

21. Het BIPT beoordeelt en beslist of een nummer aan de DNO-lijst moet worden toegevoegd of ervan verwijderd.

22. Het BIPT zal met de aanvragers geen correspondentie voeren over de aanvragen tot toevoeging of verwijdering indien hierop wordt ingegaan. Ook wordt niet gecorrespondeerd over wanneer deze aanvragen actief worden bij de operatoren. Het BIPT zal de aanvragers wel informeren als de aangevraagde nummers voor toevoeging aan de DNOL ongeschikt zijn voor opname.

6. Aanvraagformulier DNO-lijst

Als u nummers wilt toevoegen aan of verwijderen uit de DNOL, doe dan het volgende:

1. Vul onderstaand aanvraagformulier voor de DNO-lijst in.
2. Vermeld de nummers die moeten worden toegevoegd aan of verwijderd van de DNO-lijst in het DNOL-aanvraagformulier of het DNOL-verwijderingsformulier hieronder, naargelang van het geval.
3. E-mail het ingevulde aanvraagformulier voor de toevoeging of verwijdering van telefoonnummers op de DNO-lijst naar suspicious@bipt.be.

	Vul deze kolom in
Naam van de organisatie	
Ondernemingsnummer	
Adres van de organisatie	
Naam verantwoordelijke persoon	
Functietitel	
E-mailadres	
Telefoonnummer	

Opmerking

De gegevens worden enkel en alleen bewaard bij de dienst Nummering van het BIPT. Een aanpassing van deze gegevens kan altijd gebeuren op simpel verzoek van ofwel de betrokken persoon, ofwel door het bedrijf dat de aanvraag heeft ingediend. Het e-mailadres is: numbering@bipt.be

Verklaring

Ik heb de benodigde goedkeuringen binnen mijn organisatie verkregen voordat ik het aanvraagformulier DNO-lijst en het DNO-aanvraagformulier of DNO-verwijderingsformulier heb ingediend. Ik heb navraag gedaan bij onze telecomoperator en bevestig dat mijn organisatie en eventuele geassocieerde entiteiten geen gevolgen ondervinden wanneer het nummer of de nummers aan de DNO-lijst worden toegevoegd en geblokkeerd worden voor uitgaande oproepen (geldt alleen voor DNOL-aanvragen, niet voor verwijdering).

Ik ben volledig bevoegd om deze aanvraag in te dienen namens:

Naam van de organisatie

Handtekening: _____

Naam in blokletters: _____

Naam van de organisatie: _____

Datum van indiening: _____

Volg-nummer	CLI (in volgorde van prioriteit) voor opname in DNOL	Datum van de DNOL-aanvraag	Status
1			Toevoeging/ Verwijdering
2			
3			
4			
5			

Uitleg en rechtvaardiging (verwijs naar volgnummer) met vermelding naam operator die telefoonnummer uitbaat
